
Methodological conditions for the integrative development of plurilingual and socio-cultural competence in Uzbekistan's higher education

Omanov Pulatjon Habitovich

p.omonov@uzswlu.uz

PhD in Pedagogical Sciences,

Associate Professor,

Uzbekistan State World Languages University

Annotation

This article examines the methodological conditions for the integrative development of students' plurilingual and socio-cultural competence in Uzbekistan's higher education. The study focuses on the Uzbek-Russian-English multilingual environment, where learners bring to the classroom accumulated language experience, cultural representations and communicative habits shaped by everyday and academic interaction. The article argues that this experience should be deliberately used as a didactic resource through cross-linguistic comparison, mediation tasks, authentic texts, reflective activities and criterion-based assessment. The views of local scholars on foreign language methodology, multilingual didactics and sociolinguistic competence are analysed in relation to the Council of Europe's approaches to plurilingual and intercultural education. The author proposes a compact methodological framework that connects diagnosis of learners' language repertoires, context-sensitive content selection, task design and assessment indicators. The paper concludes that language teaching in social-humanitarian fields becomes more effective when linguistic, cultural and methodological components are functionally coordinated and consistently implemented within classroom practice.

Keywords

Plurilingual competence, socio-cultural competence, multilingual education, mediation, cross-linguistic comparison, authentic texts, higher education, Uzbekistan

O'zbekiston oliy ta'limida plurilingval va ijtimoiy-madaniy kompetensiyani integrativ rivojlantirishning metodik shartlari

Omanov Pulatjon Habitovich

p.omonov@uzswlu.uz

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa

doktori (PhD), dotsent,

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Annotatsiya

Maqolada O'zbekiston oliy ta'limi sharoitida talabalarning plurilingval va ijtimoiy-madaniy kompetensiyasini integrativ rivojlantirishning metodik shartlari tahlil qilinadi. Asosiy e'tibor o'zbek-rus-ingliz tillari faol qo'llanadigan ko'p tilli muhitga qaratiladi. Bunday sharoitda talaba darsga oldindan shakllangan til tajribasi, madaniy tasavvurlari va kommunikativ odatlari bilan kirib keladi. Ushbu tajribani didaktik resurs sifatida maqsadli qo'llash tillararo qiyoslash, mediatsiya topshiriqlari, autentik matnlar, refleksiv faoliyat va mezonli baholash orqali amalga oshirilishi asoslanadi. Mahalliy olimlarning chet til o'qitish metodikasi, ko'p tilli didaktika va sotsiolingvistik kompetensiyaga oid qarashlari Yevropa Kengashining plurilingval va madaniyatlararo ta'limga doir yondashuvlari bilan bog'lab tahlil qilinadi. Muallif talabalarning til repertuarini tashxislash, mazmuni kontekstga mos tanlash,

topshiriqlar tizimi va baholash indikatorlarini birlashtiruvchi ixcham metodik modelni taklif etadi. Ushbu model dars jarayonida mahalliy mazmun, akademik muloqot, kasbiy vaziyat va madaniyatlararo aloqa talablarini uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. Maqolada til o'qitish jarayoni ijtimoiy-gumanitar yo'nalishlarda samarali bo'lishi uchun lingvistik, madaniy va metodik komponentlar o'zaro funksional muvofiqlikda rejalashtirilishi va izchil baholanishi zarurligi xulosa qilinadi.

Kalit so'zlar *Plurilingval kompetensiya, ijtimoiy-madaniy kompetensiya, ko'p tilli ta'lim, mediatsiya, tillararo qiyoslash, autentik matnlar, oliy ta'lim, O'zbekiston*

**Методические условия
интегративного развития
плюрилингвальной и
социокультурной компетенции
в высшем образовании
Узбекистана**

Оманов Пулатжон Хабитович

p.omonov@uzswlu.uz

*PhD по педагогическим наукам, доцент,
Узбекский государственный университет
мировых языков*

Аннотация *В статье рассматриваются методические условия интегративного развития плюрилингвальной и социокультурной компетенции студентов в высшем образовании Узбекистана. Основное внимание уделяется узбекско-русско-английской многоязычной среде, в которой обучающиеся приходят на занятия с уже накопленным языковым опытом, культурными представлениями и коммуникативными привычками, сформированными в повседневном и академическом общении. Обосновывается необходимость целенаправленного использования данного опыта как дидактического ресурса через межъязыковое сопоставление, медиативные задания, аутентичные тексты, рефлексивные действия и критериальное оценивание. Труды отечественных исследователей по методике обучения иностранным языкам, многоязычной дидактике и социолингвистической компетенции анализируются в связи с подходами Совета Европы к плюрилингвальному и межкультурному образованию. Автор предлагает компактную методическую модель, объединяющую диагностику языкового репертуара студентов, контекстный отбор содержания, проектирование заданий и показатели оценивания. Такая организация учебного процесса позволяет связать языковую подготовку с реальными академическими, профессиональными и межкультурными задачами студентов в условиях современного высшего образования. Сделан вывод, что обучение языкам в социально-гуманитарных направлениях становится эффективнее при функциональном согласовании языкового, культурного и методического компонентов в учебной практике.*

Ключевые слова *Плюрилингвальная компетенция, социокультурная компетенция, многоязычное образование, медиация, межъязыковое сопоставление, аутентичные тексты, высшее образование, Узбекистан*

Kirish

O'zbekiston oliy ta'limida chet tillarni o'qitish bir tilli pedagogik muhitda kechmaydi. Talabalar auditoriyaga ona tili, rus tili, ingliz tili va ayrim hollarda boshqa xorijiy tillar bo'yicha to'plangan tajriba bilan kirib keladilar. Bu tajriba faqat leksik yoki grammatik bilimlardan iborat bo'lib qolmaydi; unda muloqot odobi, madaniy tasavvur, ijtimoiy maqomni sezish, rasmiy va norasmiy nutqni farqlash kabi omillar ham mavjud. Shuning uchun ijtimoiy-gumanitar yo'nalishlarda chet tilni o'qitish metodikasi talabanning mavjud til repertuarini hisobga olgan holda qurilishi zarur.

Mamlakatimizda oliy ta'limni modernizatsiya qilish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash vazifalari oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida aniq belgilangan (O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, 2019). Xorijiy tillarni o'rgatishni ta'lim siyosatining ustuvor yo'nalishi sifatida rivojlantirish esa PQ-5117-son qarorda alohida qayd etilgan (O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, 2021). Ushbu normativ asoslar chet til ta'limiga faqat fan sifatida yondashishni toraytiradi va uni kasbiy, madaniy hamda kommunikativ tayyorgarlik bilan bog'lash zaruratini kuchaytiradi.

O'zbekiston metodika maktabida chet til o'qitish masalasi amaliy kommunikativ faoliyat, til tajribasi va dars jarayonini ongli tashkil etish bilan bog'lab tahlil qilingan. J. Jalolov chet tilni o'rganish ona tili va ikkinchi tilni o'rganishdan farqlanishini, shu sabab tegishli o'qitish texnologiyasini tanlash zarurligini ko'rsatadi (Jalolov, 2012). Bu fikr ko'p tilli ta'lim uchun muhim. Talabanning oldingi til tajribasi chet til darsida nazorat qilinmagan aralashuv sifatida qolsa, interferensiya kuchayadi. Agar mazkur tajriba metodik reja asosida faollashtirilsa, o'zlashtirish tezlashadi.

G. Makhkamova til universiteti sharoitida bilingualizm va multilingualizmning ikkinchi chet tilni o'rganishga ta'sirini tahlil qilib, birinchi

chet til o'zlashtirilishi keyingi tilni o'rganishda lingvistik tayanch vazifasini bajarishi mumkinligini asoslaydi (Makhkamova, 2017). G. Makhkamova va A. Amirkulov O'zbekiston kontekstida qo'shimcha chet tilni o'qitishda oldingi til tajribasi, transfer, o'xshashlik va farqlarni ongli anglash kabi omillarni ko'p tilli didaktikaning asosiy masalalari sifatida ko'rsatadi (Makhkamova & Amirkulov, 2020). Bu yondashuvdan kelib chiqadigan mualliflik xulosasi shuki, ikkinchi chet til darsida o'zbek, rus va ingliz tillarining mavjudligi tasodifiy holat sifatida emas, maxsus boshqariladigan didaktik sharoit sifatida ko'rilishi kerak.

Sotsiolingvistik va ijtimoiy-madaniy komponentlar masalasida S. Ziyaeva tadqiqotlari alohida ahamiyatga ega. Olimaning ishlarida talabalar nutqiy vaziyatni, ijtimoiy markerlarni, muloqot registrlarini va suhbatdoshning ijtimoiy xususiyatlarini hisobga olgan holda nutqiy xulqni qurishlari zarurligi ko'rsatiladi (Ziyaeva, 2021). Keyingi tadqiqotida esa sotsiolingvistik kompetensiyani baholashda mezon va indikatorlarning zarurligi ta'kidlanadi (Ziyaeva, 2023). Bu nuqtayi nazar chet til ta'limida grammatik to'g'rilik bilan kifoyalanish yetarli emasligini, talaba qaysi vaziyatda qanday ifoda, ohang, murojaat shakli va uslub mos kelishini ham amaliy ko'rsata olishi kerakligini bildiradi.

Xorijiy nazariy manbalarda plurilingval ta'lim shaxsning bir nechta tillarni alohida-alohida saqlashi bilan cheklanmaydi. CEFR Companion Volume (CEFRning yangi jildi) til ta'limini harakatga yo'naltirilgan yondashuv, mediatsiya, onlayn muloqot, plurilingval va plurimadaniy kompetensiya deskriptorlari bilan kengaytiradi (Council of Europe, 2020). Beacco va hammualliflar plurilingval va madaniyatlararo ta'limni o'quv dasturining ichki qismi sifatida ko'rishni taklif qiladi (Beacco et al., 2016). Bu qarashlar O'zbekiston sharoitida to'g'ridan-to'g'ri ko'chirilmaligi, mavjud til siyosati, auditoriya tarkibi va fanlar mazmuniga moslashtirilishi lozim.

Translanguaging (tillararo resurslardan maqsadli foydalanish) yondashuvi ham shu nuqtada ehtiyotkor talqin talab qiladi. García va Li Wei ushbu tushunchani ko'p tilli shaxsning lingvistik resurslarini faol safarbar etishi bilan bog'laydi (García & Li Wei, 2014). O'zbekiston auditoriyasida bu holat tartibsiz code-mixing (tillarni nutq ichida aralashtirib qo'llash) ko'rinishiga tushib qolmasligi, maqsadli metodik faoliyat sifatida tashkil etilishi kerak. Demak, murakkab tushuncha ona tilida anglanadi, rus yoki ingliz tilidagi muqobil ifodalar bilan qiyoslanadi, keyin o'rganilayotgan chet tilda kommunikativ vazifaga mos qayta ifodalanadi. Bunda tillar o'rtasidagi harakat o'qituvchi nazorati, topshiriq maqsadi va baholash mezonini bilan boshqariladi.

Plurilingval va ijtimoiy-madaniy kompetensiyani birgalikda rivojlantirish uchun birinchi shart – talabalarning til repertuarini tashxislashdir. Dars boshida talabani qaysi tillarni qaysi vaziyatda ishlatishi, birinchi chet til tajribasi, rus tilidagi akademik yoki kundalik resurslardan foydalanish darajasi, ingliz tilida o'qish va yozish odatlari aniqlanmasa, keyingi metodik qarorlar umumiy taxminga tayanib qoladi. Tashxis anketa, qisqa suhbat, diagnostik yozma topshiriq yoki ko'p tilli mini-portfolio orqali amalga oshirilishi mumkin.

Ikkinchi shart – mazmunni mahalliy va xalqaro kontekst uyg'unligida tanlashdan iborat. Bunda ijtimoiy-gumanitar yo'nalishlarda chet til darslari uchun universitet hayoti, ilmiy anjuman, xalqaro akademik almashinuv, rasmiy yozishma, madaniy meros, kasbiy etiket, ommaviy axborot, ijtimoiy tarmoq kommunikatsiyasi kabi mavzular samarali material bo'la oladi. S. Alimsaidova o'lkashunoslikka oid matnlar sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirishda muhim o'rin tutishini ko'rsatadi (Alimsaidova, 2022). Bu fikr oliy ta'limda ham amaliy qiymatga ega: mahalliy mazmun xorijiy tilda ifodalanganda talaba faqat so'z almashtirmaydi, o'z madaniy tajribasini boshqa auditoriya uchun tushunarli kommunikativ shaklga keltiradi.

Uchinchi shart – topshiriqlarni tillararo qiyoslash va mediatsiya asosida qurish hisoblanadi. Masalan, talaba o'zbek tilidagi universitet e'lonini ingliz tilida qisqacha sharhlaydi, rus tilidagi akademik matnning asosiy mazmunini o'rganilayotgan ikkinchi chet tilda bayon qiladi yoki ingliz tilidagi konferensiya axborotini o'zbek auditoriyasi uchun soddalashtirib tushuntiradi. Bunday topshiriqda maqsad tarjima qilishning texnik aniqligi bilan cheklanmaydi; talaba asosiy fikrni tanlaydi, kontekstni hisobga oladi, madaniy noaniqliklarni izohlaydi va suhbatdosh ehtiyojiga mos ifoda yaratadi. CEFR doirasidagi mediatsiya tushunchasi aynan shu turdagi faoliyatni baholash uchun qulay metodik asos beradi (Council of Europe, 2020).

To'rtinchi shart – CLIL va mazmun asosida o'qitish elementlarini ehtiyotkor joriy etishdan iborat. Coyle, Hood va Marsh CLILni mazmun va tilning qo'shma rivojlanishiga yo'naltirilgan yondashuv sifatida tavsiflaydi (Coyle et al., 2010). O'zbekiston ijtimoiy-gumanitar yo'nalishlarida bu yondashuvni kichik mazmuniy bloklar, terminologik xaritalar, qisqa akademik matnlar va muammoli vaziyatlar orqali bosqichma-bosqich qo'llash metodik jihatdan xavfsizroq. Til darajasi past guruhda murakkab fan matnini to'liq chet tilda berish talabani mazmunni anglashini ham, til rivojini ham sustlashtirishi mumkin.

Beshinchi shart – refleksiv faoliyatni jarayonning tarkibiy qismi sifatida kiritishdir. Talaba "qaysi til menga mazmunni tushunishga yordam berdi?", "qaysi ifoda boshqa madaniy kontekstda no'rin bo'lishi mumkin?", "qaysi manba asosiy fikrni aniqroq ko'rsatdi?", "men nima sababdan shu uslubni tanladim?" kabi savollarga javob berganda, til o'rganish ongli tus oladi. Refleksiv yozuv va portfel talabani ko'p tilli repertuarini kuzatish, xatolarni tahlil qilish va keyingi rivojlanish yo'nalishini belgilash imkonini beradi.

Quyidagi model plurilingval va ijtimoiy-madaniy kompetensiyani parallel rivojlantirishni dars jarayonida izchil tashkil etishga xizmat qiladi.

Bosqich	Metodik vazifa	Namunaviy faoliyat	Kutiladigan natija
Tashxis	Talabning til repertuari va madaniy tajribasini aniqlash	Ko'p tilli mini-anketa, diagnostik yozma topshiriq, qisqa suhbat	Guruhning real til imkoniyati va ehtiyojlari aniqlanadi
Mazmun tanlash	Mahalliy va xalqaro kontekstni bog'lash	Universitet e'loni, akademik xat, madaniy matn, konferensiya axboroti bilan ishlash	Til materiali real kommunikativ vaziyatga ulanadi
Tillararo qiyoslash	O'xshashlik va farqlarni ongli ko'rsatish	O'zbek-rus-ingliz birliklarini uslub, registr va vaziyat bo'yicha qiyoslash	Interferensiya kamayadi, transfer imkoniyati kuchayadi
Mediatsiya	Mazmunni boshqa auditoriya uchun moslashtirish	Bir tildagi axborotni boshqa tilda sharhlash, qisqartirish, izohlash	Talaba kommunikativ vositachi sifatida harakat qiladi
Refleksiya va baholash	Tanlangan til, uslub va strategiyani asoslash	Portfolio, o'zini baholash varag'i, mezonli rubrika	Kompetensiya rivoji kuzatiladi va dalillanadi

1-jadval.

Modelning asosiy farqi shundaki, u ko'p tillilikni auditoriyadagi tabiiy fon sifatida qoldirmaydi. Har bir bosqichda talabning mavjud lingvistik resursi aniq o'quv vazifasiga bog'lanadi. Tashxis bosqichi o'qituvchiga guruhning real imkoniyatini ko'rsatadi; mazmun tanlash bosqichi tilni O'zbekiston oliy ta'limidagi akademik va ijtimoiy vaziyatlar bilan bog'laydi; qiyoslash bosqichi o'xshashliklar bilan birga farqli jihatlarni ham ko'rsatadi; mediatsiya bosqichi talabning turli auditoriyalar o'rtasida mazmunni moslashtirish qobiliyatini rivojlantiradi; refleksiya va baholash bosqichi esa natijani oddiy "to'g'ri/noto'g'ri" darajasidan kompetensiya dalillariga olib chiqadi.

Bu yondashuvda baholash mezonlari alohida e'tibor talab qiladi. An'anaviy testlar grammatik birlikni yoki lug'at zahirasini tekshirishi mumkin, ammo ular talabning madaniy moslashuvchanligi, uslub tanlovi, auditoriyani hisobga olish darajasi va mediatsiya qobiliyatini to'liq ko'rsatmaydi. Shuning uchun baholashda quyidagi indikatorlar qo'llanishi maqsadga muvofiq: vaziyatga mos til tanlash; murojaat shakli va registrni farqlash; madaniy realiyani izohlash;

bir tildagi axborotni boshqa tilda qayta tashkil etish; kommunikativ strategiyani asoslash; o'z xatosini tahlil qilish.

P. Omanovning ijtimoiy-madaniy kompetensiyaga oid avvalgi ishida chet til darsi madaniyatlararo muloqot nuqtasi sifatida talqin qilinadi va ijtimoiy-madaniy bilimlar chet til kommunikatsiyasining zarur tarkibi sifatida ko'rsatiladi (Omanov, 2018). Keyingi tadqiqotida esa O'zbekiston sharoitida multilingual va ijtimoiy-madaniy kompetensiyalarni integrativ rivojlantirish CLIL, EMI, translanguaging va loyiha asosidagi faoliyat bilan bog'lab tahlil qilingan (Omanov, 2025). Mazkur maqolada ushbu yo'nalish yanada torroq metodik masalaga – dars jarayonida kompetensiyalarni qanday shartlar asosida rivojlantirishga qaratiladi.

Muhokama

O'zbekiston oliy ta'limidagi ko'p tilli muhit o'z-o'zidan sifat kafolati bermaydi. Bir nechta tilning mavjudligi metodik tizimga kiritilmasa, talaba bir tildan ikkinchisiga noaniq o'tadi, terminlarni aralashtiradi, uslubiy farqlarni sezmaydi va madaniy kontekstni yetarli hisobga olmaydi. Shu sabab asosiy vazifa tillar sonini ko'paytirishdan ko'ra, ularning

o'quv jarayonidagi vazifasini aniq belgilashda ko'rinadi.

D. Urolboeva O'zbekistondagi til siyosatini PQ-1875 qarori bilan bog'lab tahlil qilgan holda ingliz tilining ta'lim tizimidagi mavqei kuchayganini ko'rsatadi (Urolboeva, 2020). Bu jarayon oliy ta'limda o'zbek tilining davlat tili sifatidagi, rus tilining muloqot va ayrim akademik manbalar tili sifatidagi, ingliz tilining ilmiy va xalqaro kommunikatsiya tili sifatidagi funksiyalarini yangicha muvozanatlashni talab qiladi. Mazkur muvozanat metodik jihatdan boshqarilmasa, chet til darslarida bir tilning ustunligi boshqa tillarning o'quv resursi sifatidagi imkoniyatini cheklab qo'yadi.

Shu jihatdan O'zbekiston sharoitiga mos yondashuv uch asosga tayanishi kerak. Birinchisi –davlat tili va milliy madaniy mazmunning tayanch funksiyasi. Ikkinchisi – rus va ingliz tillarida mavjud akademik, kasbiy va kommunikativ resurslardan oqilona foydalanish. Uchinchisi –o'rganilayotgan chet tilni real muloqot vazifalari bilan bog'lash. Bunday modelda til o'qitish milliy kontekstdan uzilmaydi, xorijiy tajriba esa tanlab va moslashtirib qo'llanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, talabalarning o'zbek, rus va ingliz tillariga oid tajribasi ikkinchi chet tilni o'rganishda muhim didaktik

resursdir. Bu resurs samarali ishlashi uchun u tashxis, mazmun tanlash, topshiriq loyihalash va baholash bilan bog'lanishi kerak. Ijtimoiy-madaniy kompetensiya til materialining ichki mazmuni sifatida rejalashtirilishi lozim. Murojaat shakllari, nutq registrlari, madaniy realiyalar, rasmiy va norasmiy uslub, auditoriyaga mos ifoda tanlash kabi ko'nikmalar har bir kommunikativ topshiriqda ko'rinishi zarur. Mediatsiya, tillararo qiyoslash, autentik matnlar va reflektiv faoliyat plurilingval repertuari boshqariladigan o'quv mexanizmiga aylantiradi. Ayniqsa ijtimoiy-gumanitar yo'nalishlarda bu vositalar talabning lingvistik bilimni kasbiy va madaniy muloqotga yaqinlashtiradi. Baholash tizimi faqat grammatik aniqlikni o'lchash bilan cheklansa, integrativ kompetensiya rivoji ko'rinmaydi. Mezonda vaziyatga moslik, madaniy sezgirlik, axborotni qayta ifodalash, uslubni asoslash va kommunikativ strategiyani tanlash kabi indikatorlar aks etishi kerak.

Demak, O'zbekiston oliy ta'limida ko'p tillilikdan foydalanishning samarali yo'li uni nazoratsiz aralash til amaliyoti darajasida qoldirish emas. Uning metodik qiymati til repertuarini maqsadga muvofiq boshqarish, madaniy mazmunni real kommunikativ vazifaga bog'lash va talabning ijtimoiy-gumanitar kasbiy tayyorgarligiga xizmat qildirish bilan belgilanadi.

References:

1. Alimsaidova, S. A. (2022). Maktab o'quvchilarining sotsiolingvistik kompetensiyasini tarixiy-adabiy xususiyatiga ega bo'lgan o'lkashunoslik matnlari asosida shakllantirish muammosi. *O'zbekistonda xorijiy tillar*, 5(46), 53–70. <https://doi.org/10.36078/1671606974>
2. Beacco, J.-C., Byram, M., Cavalli, M., Coste, D., Egli Cuenat, M., Goullier, F., & Panthier, J. (2016). *Guide for the development and implementation of curricula for plurilingual and intercultural education*. Council of Europe Publishing. <https://www.coe.int/en/web/language-policy/guide-for-the-development-and-implementation-of-curricula-for-plurilingual-and-intercultural-education>
3. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume*. Council of Europe Publishing. <https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>

4. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and language integrated learning*. Cambridge University Press. https://assets.cambridge.org/97805211/30219/excerpt/9780521130219_excerpt.pdf
5. García, O., & Li Wei. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1057/9781137385765>
6. Jalolov, J. (2012). *Chet til o'qitish metodikasi*. O'qituvchi. <https://cspu.uz/books/2190/download/19666>
7. Makhkamova, G. (2017). Issues of bilingualism and multilingualism in training of the future specialists of the English language. *O'zbekistonda xorijiy tillar*, 3(17), 111–117. <https://journal.fledu.uz/en/issues-of-bilingualism-and-multilingualism-in-training-of-the-future-specialists-of-the-english-languauge/>
8. Makhkamova, G., & Amirkulov, A. (2020). Didactic principles in teaching additional foreign language in Uzbekistan context. *International Journal of Education*, 12(1), 119–133. <https://doi.org/10.5296/ije.v12i1.16463>
9. Omanov, P. H. (2018). The importance of social competence in teaching foreign languages. *Anglisticum Journal*, 7(5), 72–77. <https://doi.org/10.5281/zenodo.1272985>
10. Omanov, P. H. (2025). Integrative development of students' multilingual and socio-cultural competencies in the context of Uzbekistan's education system. *Eurasian Journal of Social Sciences, Philosophy and Culture*, 5(9), 131–141. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17275014>
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019). *O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida* (PF-5847-son Farmon). Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-4545884>
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2021). *O'zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o'rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida* (PQ-5117-son Qaror). Lex.uz. <https://lex.uz/docs/-5426736>
13. Urolboeva, D. G. (2020). Multilingual educational policy in Uzbekistan: Focusing on Presidential Decree PQ-1875. *Language, Area and Culture Studies*, 26, 263–282. <https://doi.org/10.15026/94317>
14. Ziyaeva, S. A. (2021). To the problem of teaching of sociolinguistic competence to students with language speciality while learning German. *O'zbekistonda xorijiy tillar*, 2(37), 80–105. <https://doi.org/10.36078/1632806778>
15. Ziyaeva, S. A. (2023). Formation of sociolinguistic competence of students studying German language: Factors and conditions. *O'zbekistonda xorijiy tillar*, 4(51), 35–45. <https://doi.org/10.36078/1692621437>